

Zemaljski službeni malin polako melje

Prik poldrug ljeta postoji jur jasno zakonsko rješenje, da uz seoske table i putokazi moraju biti dvojezično označeni. Po potpisivanju Državnoga ugovora se je to zrno manjinskoga prava 45 ljet dugo takalo po podi, lopa ili ladica politike, dokle su je konačno počeli mliti, ada pretvarati u realnost. Ali nisu mlili sve najednoč, nego lipo polako. A neko zrno još svenek leži u ruka vlasti. Konkretno rečeno: Od 1955. do 2000. ljeta je duralo, dokle smo dostali seoske tablice. HKD je potribovao, da se u duhu Državnoga ugovora

mora dvojezična topografija realizirati na svi područji, ada i pri označenju zgradov, ulic ili topografskih karat. U 2011. ljetu je pak parlamente nat zaključio zakon, u kom veli, da će Austrija ograničiti dvojezičnu topografiju samo na seoske table i na putokaze u dvojezični seli negledeć na to, ča predlaže Državni ugovor.

U protuliću 2012. ljeta je pak Zemlja počela postavljati putokaze, početo u južnom Gradišću, prema sjeveru.

U željezanskom kotaru Zemlja nije kanila postaviti putokaze. Argumentirala je,

da ti putokazi stoju izvan sela. HKD je intervenirao. Pred kratkim je Zemlja počela postavljati putokaze i u željezanskom kotaru. Ali nisu još svi putokazi korektni, a putokazi u obliku tablov su isto još jednojezični. Ako Vi, poštovana štiteljica ili poštovani štitelj najdete ko zrno, ko još nije mlito, onda prosim fotografirajte putokaz i ga pošaljite u naše urede ili nas jednostavno nazovite i informirajte. Adrese, broje telefona i adresu maila morete najti na 6. strani. A odgovorne, ki tako usko grudno interpretiraju Za-

kon, kanimo spomenuti na to, ča stoji od 2000. ljeta početo u Ustavu (Verfassung) Republike Austrije. Onda u riči zaklesano stoji, da će *Republika (savez, zemlje i općine) ... poštivati, osigurati i podupirati jezik i kulturu, kot i opstanak i očuvanje narodnih grup.*

Mi Hrvati si očekujemo već podupiranja i poštivanja naših prav. Neka odgovorni činovnici i zastupnici politike tumaču zakone, odredbe i naloge u duhu i smislu odzgor citiranoga Državnoga načela (Staatszielbestimmung).

Kako škoditi Hrvatom

Direktori škol su se jur počeli bojati, da će Zemlja u dojdućem školskom ljetu zatvoriti neke dvojezične razrede. Sada je predsjednik Zemaljskoga školskoga savjeta, Gerhard Resch, u televiziji nazvistiio, da zbog šparanja kanu povišiti maksimalni broj školarov u razredu. To znači, da bi namjesto 18 sidilo u budućnosti 20 školarov u jednom razredu. Zemlja bi si prišporila 15 do 18 dvojezičnih razredov i učiteljev. Po saveznom Manjin-

skom školskom zakonu za Gradišće iz 1994. ljeta u dvojezičnom razredu smi siditi maksimalno 20 školarov. Ali od 2007. ljeta sidi maksimalno 18 školarov u dvojezični razredi. Predsjedniku Reschu je sigurno poznat Gradišćanski zakon o obavezni škola (*Zemaljski zakonski list broj 36/1995 i 56/2007*). Zemlja je u 2007. ljetu smanjila maksimalni broj školarov u gradišćanski razredi od 30 na 25, a u dvojezični razredi od 20 na 18. Ako bi se pred šestimi ljeti bio maksimalni broj školarov u hrvatski razredi smanjio u istoj mjeri kot u...

(nastavak na 2. strani)

Na kružnom prometu kod Cindrofa je putokaz u Cogrštof pravilno označen. Ali putokazna tabla kaže u Cogrštof pak Klimpuh još jednojezično. (slike: lj)

Kako škoditi Hrvatom

(nastav od 1. strani)

...jednojezični škola, bi sada maksimalno 15 školarov sidilo u dvojezični razredi. Ali Zemlja je 2007. ljeta zaključila, da će maksimalno 18 školarov siditi u dvojezični razredi. To rješenje iz 2007. ljeta sada predsjednik Resch kani revidirati, ada pretvoriti u staro stanje. Ali to kani djelati samo u dvojezični razredi. Zbog šparanja, kot je on rekao.

Njemu je pogovorila bivša nazdornica za hrvatsko i manjinsko školstvo, Edita Mühlgaszner. U televiziji je rekla, da su stroške za dvojezične učitelje pokrivali pinezi, ke je Zemlja dostajala od Saveza za manjinsko školstvo. Točne broje, koliko pinez Zemlja sada zaistinu dostane od Saveza za manjinsko školstvo i koliko Zemlja plaća za to, predsjednik Zemaljskoga školskoga savjeta, Gerhard Resch, ORF-u nije kanio uvaditi. To da spadje pod Zakon o čuvanju podatkov.

Ako bi Savez zaistinu premlao plaćao za podupiranje manjin u Zemlji, onda bi se Gerhard Resch kot predsjednik Školskoga savjeta – skupa sa zastupniki Gradišća – morao skrbiti, da dostane već pinez za dvojezično školstvo.

Škodljive posljedice

Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću u potpunosti odbija Reschove plane.

Gospodinu dr. Reschu bi moralo biti visno, kako škodljive posljedice bi imalo ovo potri-

Razgovori sa šefom hrvatske vlade, Zoranom Milanovićem su kazali, da premijera interesiraju želje i potreboće Gradišćanskih Hrvatov

Kod šefa hrvatske vlade

Pandiljak, 11. 2. 2013. je bila delegacija Gradišćanskih Hrvatov u posjetu kod premijera Hrvatske, Zorana Milanovića. U gradišćanskoj delegaciji su bili predsjednik HKD-a Stanko Horvat, potpredsjednik HKD-a Heinci Grausam, blagajnik HKD-a Hanzi Heršić, nadalje Petar Tyran od Hrvatskoga štamparskoga društva, Gabriela Novak-Karall od Hrvatskoga centra u Beču tr i dir. Martin Živković od Dvojezične gim-

nazije u Borti sa suprugom. S hrvatske strani su uz premijera Milanovića bili zastupani i ministar obrane Ante Kotromanović kot i predstojnica Ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske gospa Darija Krstičević.

Teme razgovora u Zagrebu su bile dvojezično školstvo u Gradišću (mogućnost dodatnih hrvatskih asistenc-učitelj/ev/ic za više razrede kot i potreboća za dodatnimi školskimi knjigami) kot i

školstvo u Beču (potreboća za vlašćom dvojezičnom školom), predstavlanje izložbe o kravati u Zagrebu i u drugi hrvatski varoši. Nadalje se je razgovaralo i o mogućnosti suradnje Gradišćanskih Hrvatov s Hrvatskom u pogledu na ishasnovanje EU-fondov.

Razgovori su tekli u ugodnoj atmosferi i su kazali zainteresiranost premijera Hrvatske za želje i potreboće Gradišćanskih Hrvatov.

Stanko Horvat, Heinc Grausam, Hanzi Heršić, Darija Krstičević, Petar Tyran, Gabriela Novak-Karall, Martin Živković i Anka Živković su sudjelivali pri razgovori s premijerom Zoranom Milanovićem

bovanje [povišenje broja školarov]. Mi od Hrvatskoga kulturnoga društva u Gradišću i od Gradišćansko-ugarskoga

kulturnoga društva potpuno odbijamo ovo potribovanje predsjednika Gradišćanskoga zemaljskoga školskoga savjeta,

ar škodi razvitak gradišćanskih narodnih grup, je u izjavi za štampu rekao predsjednik HKD-a, ddr. Stanko Horvat.

Fileški pretkip

Svojim tradicionalnim zidnim kalendarom za 2013. ljetu HKD kani pokazati, ča znači dvojezična topografija. Na svakom kalendarskom listu su otiskani dvojezični natpisi razliĉnih javnih institucijov ili privatnikov u razliĉni dvojeziĉni općina. Od sjevera do juga se protežu kipi, ki dokumentiraju, da dvojeziĉna topografija ne more i ne smi biti samo na neki seoski tabla i putokazi.

Tu potpunu dvojeziĉnost moremo najti na javni zgrada u Filežu, početo od škole, prik knjižnice do ognjogasnoga stana. U Filežu su postavili i dvojeziĉne table za peljanje kroz selo. Zelene table peljaju k zgradam, a plavobijele u pojedine ulice. I ovimi tablamu općina Filež sa seli Filež, Mjenovo i Gerištof kaŹe, da je najveća hrvatska općina, i da si drugi more zeti peldu na njoj.

Uz dvojeziĉno oznaĉene javne zgrade općina Filež ima i dvojeziĉne table peljanja kroz svoja sela

Hrvatski ministar obrane, Ante Kotromanović s predsjednikom Stankom Horvatom u uredu HKD-a u Źeljeznu

Važno je upoznanje

Dobro je, da zastupnici Republike Hrvatske peršonski upoznaju situaciju hrvatske narodne grupe u Gradišću i da se na licu mjesta osvidocu o stanju. HKD je veĉkrat deponirao Źelju, neka zastupnici Hrvatske, kad dođu na oficijelne pohode Austriji, ne obajdu Gradišćanske Hrvatete. Ta Źelja se je ispunila na primjer 19. januara. Onda je došao ministar obrane, Ante Kotromanović u Źeljezno, kade se je sastao sa zastupnici Hrvatskoga kulturnoga društva. Dan pred tim je pregovarao s austrijanskim ministrom obrane, Norbertom Darabošem i sudjelivao pri balu oficirov u Beĉu. Ministra Kotromanovića i njego-

vu delegaciju je u Źeljezno sprohadjao veleposlanik Republike Hrvatske, Gordon Bakota. Ovo je bio veĉ ili manje privatni pohod. Kotromanović još nikad nije bio u Gradišću.

Predsjednik Stanko Horvat je pozitivno rezimirao razgovore. Iako je hrvatski gost ministar obrane on more druge kolege, ki se bavu na primjer s kulturom ili školstvom informirati o stanju hrvatske manjine ovde u Austriji.

Tri tajedne kašnje je Ante Kotromanović sudjelivao pri razgovori gradišćanskohrvatske delegacije s hrvatskim premijerom Zoranom Milanovićem.

Muziĉka gala

Svako subotu naveĉer Hrvatska televizija kaŹe muziĉku emisiju s naslovom *Ljepom našom*. Prik satelita ovu emisiju kaŹu od Australije do Amerike. Petak, 8. marca ĉedu ju snimati u Šopronu, i to u Areni. U okviru gala-priredbe ĉedu kot gosti iz Hr-

vatske nastupiti na primjer Kiĉo Slabinac ili Gazde. A velik broj ansamblov iz Austrije, Ugarske i Slovaĉke ĉe predstaviti Gradišćanske Hrvatete cijelomu svitu. HKD je suorganizator ove priredbe, ka ĉe početi u 19.00 uri. Vidi plakat na 7. strani Glasila.

Tančeni parket pri jubilarnom Hrvatskom balu u Vincjetu je bio dobro fregventiran

Jubilarni hrvatski bal u južnom Gradišću

Pred trima desetljeći je ondašnji potpredsjednik Fric Martiković pokrenuo Hrvatski bal za južno Gradišće. Priredjivali su ga izmjenjujuće u različni hrvatski seli, ali i u Velikom Petarštofu. Potom se je bal udomaćio u Vincjetu. Ali pridržali su sistem, da svako ljeto ko drugo selo priredjuje bal. Ljetos je to bio Pinkovac. Organiziranju se je pridružilo Nogometno društvo Pinkovca. Mladina ovoga sela je plesajuć otvorila 30. Hrvatski bal jug. Muzička grupa Pinka

band je zabavljala. U polnoći je nastupila dobitnica Gradišćanske jačke mladih (GRAJAM-a) 2012. Štefanija Fazekas iz Fileža.

U Vincjet je došlo oko 500 gostov, med njimi i ministar Niki Berlaković. Skupa sa svečari je potpredsjednik za sjever Heinc Grausam proslavio svoj rođendan. Potpredsjednik juga, Bruno Radaković se veseli, da je ov bal na jugu nastao fiksni termin na koga se sastaju Gradišćanski Hrvati i njevi prijatelji nimškoga jezika.

Sekretarice HKD-a, Gabi Kuzmić i Marijana Wagner s ministrom za življenje, Nikijem Berlakovićem

Gosti pri tradicionalnom Hrvatskom balu u Trajštofu

Potpredsjednik Bruno Radaković čestita svojemu kolegu Heincu Grausamu rođendan. Predao mu je južnogradišćansko pivo iz Neustifta na Lafnici

Po prvi put još u starom ljetu

Hrvatski bal u sridnjem Gradišću je po prvi put bio jur koncem decembra. Tradicionalni termin je prva subota u januaru. Ta dan ljetos spada na 5. januar. Ali na predvečer Trih kraljev je svenek Hrvatski bal u Trajštofu. Tako se je krčma Derdak u

Velikom Borištofu jur 29. decembra pretvorila u plesnu dvoranu. Prvi, ki su plesali na parketu su bili „sridnji“ Hajdenjaki. Oni su otvorili bal. Ova folklorna grupa iz Dolnje Pulje je pak nastupila i kot polnočna atrakcija. Pri 9. Hrvatskom

balu u sredini su Paxi vabili na tanac. Ali ovakov bal živi i od razgovorov i druženja, od šnicla ili pečenje. Ča bi bio prez stakaoca vina ili prez tamburice i kipa od Monike Trimmel-Roženić pri tomboli.

Potpredsjednik za sredinu,

Kornelija Berlaković je dobila prvu nagradu pri tomboli bala

Joži Buranić je zadovoljno rezimirao bal. Ovpud da je došlo jako čuda ljudi, pred svim i dosta mladih. Skoro svako selo gornjopuljansko kotara je imalo svoj vlašći stol. To kaže, da su bali aktualni i je ljudi rado pohadjaju. Kljetu će bal za sridnje Gradišće biti opet u Filežu.

Sridnja grupa Hajdenjakov je otvorila Hrvatski bal sredina u Velikom Borištofu

Med mnogobrojnim pohodnikima bala je bilo čuda mladih

Prilika za sastanak s poznancima

Pinkica, Zlatni vez kot i Tamburica Uzlop su zabavljali svojim nastupanjem goste, ki su došli 5. januara na

tradicionalni Hrvatski bal u Trajštofu. Ova priredba povezuje Hrvate iz Gradišća, Beča, Ugarske i Slovačke i je

važan društveni faktor. Ovde se sastaju, skupa tancaju, se zabavljaju i svečuju. Neki se veselu, da čedu sa-

stati poznance od zadnjega bala.

Tančenu priredbu u Wilhelminenhofu je otvorila Tamburica Uzlop. Za ples je u jednoj dvorani igrala Pinkica iz Petrovoga Sela, a u drugoj „Zlatni vez“, tamburaški sastav iz Baranje.

Tamburica Uzlop, ka je cijelo 2012. ljetu svečevala 50. obljetnicu svojega utemeljenja je otvorila Hrvatski bal u Trajštofu

IMPRESUM

Nakladnik i vlasnik medija: Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću (Kroatischer Kulturverein im Burgenland); glavna urednica: Agnija Csenar-Schuster; izdavač: odbor HKD-a; predsjednik ddr Stanko Horvat, potpredsjednici: Heinz Grausam, mag. Joži Buranić, Bruno Radaković, tajnik: mag. Jandre Palatin; svi: Ulica dr. Lovre Karall-a 23, 7000 Željezno / Eisenstadt; +43 2682 66500; ured@hkd.at; tisak: Wograndl, Mattersburg/Matrštof. Izdavanje Glasila podupira Savezno kancelarstvo iz lonca za narodne grupe.

Tečaji HKD-a

Jezični tečaj u Stinjaki

od 8. do 12. 7. 2013.

završit će petak navečer. Roditeljski doprinos iznaša 100 eurov. Sudjelivati moru svi, ki su rođeni od 2002. do 2005. ljeta

Jezik i šport tečaj u Splitu

od 21. do 28. 7. 2013.

Prinos za jednu osobu iznaša € 240. Sudjelivati moru svi, ki su rođeni od 1997. do 2001. ljeta.

Hrvatski kemp u Velikom Borištofu

od 1. do 4. 7. 2013.

Prijave za sve ove tečaje jur sada primaju uredi HKD-a.

HKD centrala
Ulica dr. Lovre Karalla 23
7000 Željezno
tel.: +43 / 2682 / 66500
e-mail: ured@hkd.at

HKD jug
Atrijum - Glavni trg
7400 Borta
tel.: +43 / 699 / 10 21 23 15
e-mail: ured.jug@hkd.at

ČAJTA – Četvrtak, 24. januara su održali u Čajti šari večer za seniore pod geslom Zajačimo si. Ali u kulturnom stanu si nisu samo jačili. Gosti su si gledali DVD sa snimkom kazališnoga kusića „Emancipacija“, koga je predstavljala kazališna grupa Klimpuha.

Srčeni i konzekventni borac – 75

Bivši predsjednik Komiteta za prava Gradišćanskih Hrvatov, Hubert Rešetarić, je 13. februara svečevao svoj 75. rođendan. U Stinjaki rođeni Rešetarić se jur od šezdesetih ljet prođućega stoljeća bori za prava, ka su Hrvatom zagarrantirana u članu 7 Državnoga ugovora. Skupa s njegovim bratom Hermanom je bio kritični duh unutar Hrvatskoga kulturnoga društva. Svoju kritiku i svoje predloge je srčeno sprogovarao pri generalni sjednica HKD-a. Nije bio zadovoljan s politikom društva, ko da bi bilo moralo na-

stupati hrabrije i borbenije. Skupa s HKD-om i drugim društvu je Komitet pod Hubertovim peljanjem pokrenuo akciju, ka je konačno pridonesla 1979. ljeta do upeljanja hrvatskih emisijov na radiju.

I upeljanje službenoga jezika je rezultiralo na temelju inicijativov Komiteta pod njegovim peljanjem. Rešetarić se je borio i za to, da u direktnom kontaktu sa sudom more hasnovati svoj materinski jezik kot službeni jezik. Zvana toga je Hubert Rešetarić ljeta dugo potribovao, da mu se rodno selo Sti-

Jubilar Hubert Rešetarić po spomenpredbi za pravnika Antona Andorfera, s kim je usko sudjelivao

njaki i mjesto stanovanja Pinkovac zapišu dvojezično u putni dokumenat.

Kino-hit je došao u Veliki Borištof

Dani hrvatskoga filma su sada došli i u Gradišće. U Kugi u Velikom Borištofu su 27. januara kazali komediju *Kako je počeo rat na mom otoku*. Film je u starosti od 32 ljet režirao Vinko Brešan. Skupa sa svojim ocem Ivom je napisao scenarij. Film je izašao 1996. ljeta, ada relativno kratko po boju/ratu. Glavni dio filma su snimili u takozvani *Minerski* kasara iz kih je vojska čuvala morskog put na ulazu u Šibenik. Film je dobio 5 nagradov i je bio veliki kino-hit u Hrvatskoj. Suorganitaror predstave u familijarnom krugu je bio HKD. Dan ranije su počeli 7.

Dani hrvatskoga filma u kinu na Spittelbergu. Spittelberg u Beču su prije zvali

Crobotendörfl. U ondešnjem kinu su kazali dva filme režisera Damira Čučića.

Dani hrvatskoga filma su ljetos bili u Beču i Velikom Borištofu (slika). Suorganizator je bio HKD.

STINJAKI – Mladi tamburaši Stinjačkoga kola su petak, 18. januara navečer u Kulturnom domu sela zabavljali pri predbi Zajačimo si.

HRVATSKA RADIOTELEVIZIJA
HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO - GRADIŠĆE - DRUŠTVO GRADIŠĆANSKIH HRVATOU U USKARSKOJ - HRVATSKI KULTURNI SAVEZ U SLOVAČKOJ PREZENTIRAJU

JAVNO SNIMANJE TELEVIZIJSKE EMISIJE

LIJEPOM NAŠOM

MOSTOVI KULTURA - BRÜCKEN DER KULTUREN - KULTÚRÁK HÍDJAI - MOSTY KULTÚR

08.03.2013

19:00 - MKB ARENA

Š O P R O N

Tamburaški sastavi, tančoši i klape iz Gradišća

ŠIMA JOVANOVAČ • MAJA ŠUPUT

IVAN ZAK • ANTONIJA ŠOLA

GAZDE • KIĆO SLABINAC

LIJEPOM NAŠOM

Foto: FACEBOOK / LIJEPOM NAŠOM U GRADIŠĆU

Labdanje i mesopust u Dugopolju

Dobitnik Hrvatskoga nogometnoga kupa 2011./12. ASK Sinjaki je konzumirao u Hrvatskoj jednotajedni boravak uz treniranje.

Subotu rano, 9. februara 2013. se je otpravila nogometna momčad Stinjakov u Dugopolje, kod Splita. Potpredsjednik HKD-a, Bruno Radaković je peljao grupu od 19 igračev i 9 funkcionarov. Po njegovu riječi dostignuli su Stinjaki u Dugopolju sve tri njeve nakane:

- ▶ pripravili su se na protulično nogometno prvenstvo
- ▶ međusobno su se družili
- ▶ zanimljivo i s velikim zadovoljstvom su oblikovali slobodno vreme.

Ukupno su se oko 14 uri dugo intenzivno trenirali. Igrali su se i jednu utakmicu. Protivnik je bila domaća momčad iz Dugopolja. Ona se igra u Drugoj hrvatskoj ligi. Nogometni klub (NK) Dugopolje je dobio igru protiv Gradišćancev 3:0.

Funkcionari i trener Stinjakov su bili zadovoljni s njihovim igračima. Oni da su se dobro borili. Ali nekolicke šance, koje su imali, nisu mogli pretvoriti u gole.

Po riječi predsjednika kluba, Geralda Koschitza je bilo jako važno, da su igrači imali mogućnost upoznati novoga trenera Roberta Glavinu i se družiti s novim kolegima, koji su u zimi pristupili klubu.

Važno je bilo i oblikovanje slobodnoga vremena. Zato je glavni odgovorni organizirao dvakrat putovanje u varoš Split. Na mesopusni utorak otpodne je peljao igrače kroz stari varoš. Igrači su jako presenećeni kad su vidili kra-

Glavni sprovednici stinjačkih nogometašev na „Rivi“ u Splitu

Nogometaši Stinjakov na nogometnom terenu u Dugopolju, kade su se tajedan dan dugo trenirali

snu obalu i onde imali mogućnost kupovati nekolicke suvenire za domaće.

Petak su bili pozvani kao gledatelji na utakmicu RNK Split protiv NK Zagreb. Po utakmici su igrači smili poiti u diskoteku i tako upoznati noćni Split. Subotu, 16. fe-

bruara na večer su svi dosta umorni ali oduševljeni opet dospili srićno na Stinjake.

Pri lučenju se je Bruno Radaković zahvalio diozimateljem na disciplini i na dobroj suradnji i željio puno uspeha u protuličnom nogometnom prvenstvu.

Vožnju autobusom do Splita su si neki, među njima peljač puta, Bruno Radaković, skratili kartanjem

17. Hrvatski kup hobi kegljačev

Mali Borištof u krčmi Janits

Hrvatsko kulturno društvo poziva

subotu, 9. 3. 2013.

početak za dicitu je u 14⁰⁰ uri
početak za odraščene je u 16⁰⁰ uri

Odraščeni se igraju na 60 hicev s 4 ljudi.
Dica se igraju na 40 hicev s 2 dicitom.

Najaviti se morete kod:
krčma Janits – 02614/2274
Gabi Kuzmić – 0876/9094196

Pohodi nas u internetu!
Najt češ informacije, termine,
slike naših priredab,
knjige, ploče, filme,
jezične vježbe i mnogo već
www.hkd.at